

Aan: Vaste Kamercommissie voor Defensie

Ten behoeve van: Commissiedebat Defensie – Hybride dreigingen en maatschappelijke weerbaarheid

Datum: 9 april 2025

Position paper Veiligheidsberaad: Rol van de veiligheidsregio's bij civiel-militaire samenwerking en versterken maatschappelijke weerbaarheid

De actuele veiligheidssituatie is sterk veranderd. Het kabinet bereidt zich voor op een hybride/militair conflict en zet fors in op het vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid. Het Veiligheidsberaad is positief gestemd dat het kabinet hierin een belangrijke rol ziet voor veiligheidsregio's en gemeenten. Voor veiligheidsregio's betekent dit wel een intensivering ten opzichte van de huidige taakuitvoering van de veiligheidsregio's. Met name op twee punten is het van belang dat er snel duidelijke afspraken worden gemaakt tussen de veiligheidsregio's en het kabinet. Dit position paper gaat daarop in.

Afspraken nodig over civiel-militaire samenwerking

De derde hoofdtaak van Defensie is ondersteunen van civiele autoriteiten en leveren van bijstand bij rampen en crises. Zo kunnen veiligheidsregio's bijstandsverzoeken doen voor de inzet van bijvoorbeeld blushelikopters bij grote natuurbranden of voor hulp bij evacuatie van mensen. De Algemene Rekenkamer stelt in haar recent verschenen rapport over de derde hoofdtaak dat militaire bijstand niet meer vanzelfsprekend is in de huidige geopolitieke situatie.¹ De Rekenkamer doet de aanbeveling dat de minister van Defensie keuzes moet maken voor civiel-militaire samenwerking, omdat er een reëel risico is dat de drie hoofdtaken van de krijgsmacht elkaar verdringen. Daarom wil het Veiligheidsberaad op korte termijn in gesprek met de minister van Defensie, om duidelijke afspraken te maken over wat defensie en veiligheidsregio's van elkaar nodig hebben en kunnen verwachten. Dat is nodig om een adequate brandweezorg en crisisbeheersing in Nederland te kunnen behouden in de huidige veiligheidssituatie.

Rol en middelen veiligheidsregio's en gemeenten bij maatschappelijke weerbaarheid

In de Kamerbrief 'Weerbaarheid tegen militaire en hybride dreigingen' van 6 december 2024, stelt het kabinet dat samenwerking met gemeenten en veiligheidsregio's onmisbaar is om te komen tot een parate en veerkrachtige samenleving. Zij staan immers het dichtst bij de samenleving en zijn daarom het best in staat om in te spelen op lokale behoeften. Denk bijvoorbeeld aan het inrichten van noodsteunpunten: lokale informatie- en coördinatiepunten tijdens grootschalige rampen en crises, zoals een langdurige stroomuitval. Dit voorstel wordt op dit moment uitgewerkt door veiligheidsregio's en gemeenten.

Door op lokaal niveau de weerbaarheid van de samenleving te versterken, leveren veiligheidsregio's en gemeenten een belangrijke bijdrage aan de nationale veiligheid en de weerbaarheid tegen (hybride) dreigingen. Dit betekent wel dat investeringen in Defensie hand-in-hand moeten gaan met investeringen in civiele bescherming. Het Veiligheidsberaad heeft er daarom bij de minister van JenV op aangedrongen dat het kabinet in de Voorjaarsnota geld vrijmaakt voor het versterken van weerbaarheid op decentraal niveau. Randvoorwaardelijk is dat de eerder aangekondigde bezuiniging van 10% op crisisbeheersing en rampenbestrijding wordt teruggedraaid (zie ook bijlage). De huidige veiligheidssituatie vraagt immers om een investering in plaats van een bezuiniging.

Bijlage: Brief Veiligheidsberaad aan de minister en staatssecretaris van Justitie en Veiligheid inzake 'Impact bezuinigen' op veiligheidsregio's, d.d. 6 februari 2025

¹ <https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2025/03/04/de-derde-hoofdtaak-van-de-krijgsmacht>